

*Viļakas novada Vecumu
bibliotēkas darba
pārskats
par 2017. gadu*



Borisovā, 2018. gada 05. februārī

Saturs

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	Error! Bookmark not defined.
2. Finansiālais nodrošinājums.....	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	Error! Bookmark not defined.
4. Personāls.....	6
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	6
6. Krājums	9
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	11
8. Novadpētniecība.....	12
9. Projekti	Error! Bookmark not defined.
10. Publicitāte	13
11. Sadarbības tīkla raksturojums	13
Pielikumi	14

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Ekonomiskā situācija joprojām Vecumu pagastā neveidojas tāda, lai sekmētu kādreiz aizbraukušo iedzīvotāju vēlmi atgriezties dzimtenē. Ja darba vietas vēl ir atrodamas, tad samaksa par darbu ir ļoti maza. 2017.gada nogalē „Latvijas Pasts” slēdza Vecumu filiāli, kura atradās Borisovas centrā.

Bibliotēka pildīja savu galveno misiju – visiem pagasta iedzīvotājiem 2017.gadā tika nodrošināta neierobežota vajadzīgās literatūras un informācijas saņemšana, sniedzot pieejamus bezmaksas un maksas bibliotekāros, bibliogrāfiskos un informācijas pakalpojumus. Bibliotēkā reģistrēti 120 lietotāji, kuri kopumā bibliotēku apmeklējuši 1718 reizes. Kopējais iespieddarbu izsniegums sastāda 5005 vienības (izsniegtas 1242 grāmatas un 3735 periodiskie izdevumi).

Bibliotēka veica grāmatu, literatūras un bibliotēkas popularizējošus pasākumus. Dzejas dienu ietvaros kopā ar TN tika noorganizēts pasākums „Draugos ar rudeni, dzeju un dziesmu”. Tā ir atbalstāma darba forma, jo literatūras popularizēšana tik plašai auditorijai bibliotēkas vēsturē notika pirmo reizi. Lai popularizētu latvisko svētku tradīcijas, 28.oktobrī bibliotēkā tika sarīkota folkloras diena. Vēl viens nozīmīgs notikums, ko bibliotēka uzsāka realizēt pagājušā gada nogalē, bija grāmatu un periodikas izsniegšanas punkta atvēršana Kozīnes ciemā.

Tika veikts individuālais informācijas darbs ar lasītājiem un skolu jaunatni. Izmantoti Starpbibliotēku abonementa (SBA) pakalpojumi. Bibliotēkas apmeklētāji tika regulāri informēti par jaunajām grāmatām. Katru mēnesi Viļakas novada domei tika nosūtīti vēsturiskie dati, kuri tika publicēti pašvaldības avīzē, tā popularizējot ziņas par pagasta vēsturiskajiem notikumiem un ievērojamām personībām.

Tika veidots un uzturēts mūsdienu prasībām atbilstošs vispusīgs krājums. Bibliotēkas fonds tika palielināts par 73 izdevumiem. Viļakas novada dome krājuma komplektēšanai piešķīra EUR 751 lielu finansējumu. Grāmatu iegādei bibliotēka novirzīja EUR 409, bet periodikas iegādei - EUR 342. Dāvinājumu ceļā iegūtas grāmatas par EUR 162. No krājuma tika izslēgti 415 iespieddarbi kopvērtībā par EUR 46.

2017.gadā bibliotēkai akreditācija nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Tabula "Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums"

	2015	2016	2017
Kopā (EUR)	7658	7845	8578
Pašvaldības finansējums			8561
Citi ieņēmumi:			
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>			17
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			

Pēdējos trijos gados bibliotēkas finansiālais nodrošinājums ir audzis. 2017.gadā Viļakas novada domes piešķirtais finansējums ir par EUR 733 lielāks nekā 2016.gadā, un tas ir bibliotēkas darbības attīstību veicinošs. 2017.gadā Viļakas novada pašvaldība pietiekoši atvēlējusi līdzekļus biroja precēm, krājuma komplektēšanai, datortehnikas un kārtidžu iegādei, komunālajiem pakalpojumiem, bibliotēkas labiekārtošanai.

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2015	2016	2017
Izdevumi kopā (EUR)	7658	7845	8578
Darbinieku atalgojums (bruto)	5232	5465	5457
Krājuma komplektēšana	656	749	751

2017.gadā iegādāto grāmatu skaits ir tāds pats kā 2016.gadā – 73 eksemplāri. Lasāmās literatūras bibliotēkā ir pietiekoši. Oriģinālliteratūrā iegādāta 21 grāmata, tulkotajā daiļliteratūrā – 19, bērnu literatūrā – 15, nozaru literatūrā – 16.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

2017.gadā bibliotēkā remontdarbi netika veikti. Tomēr katru gadu bibliotēkas budžetā tiek paredzēti līdzekļi, lai bibliotēku padarītu vēl mājīgāku, lai lasītājiem būtu ērti un patīkami tajā

atrasties. 2016.gadā tika ierīkots dienas apgaismojums. 2017.gadā savu laiku nokalpojušās, vēsi zaļganās krāsas žalūzijas tika nomainītas ar jaunām, pasteltoņos darinātām žalūzijām. Bibliotēka tagad ir mājīga un romantiska.

2017.gadā Viļakas novada pašvaldība piešķīra līdzekļus jauna datora iegādei, kas tika paredzēts bibliotēkas administratīvā darba veikšanai.

Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Vērtējums	Piezīmes
Datori		6	Interneta ātrums 4,01MB	DK2 sistēmas bloks ar LCD17"monitoru, standarta programmatūra (VVBIS) 2005 DK2 sistēmas bloks ar LCD15"monitoru, standarta programmatūra (VVBIS) 2005 Dators VECTOR AK09.M18, monitors Samsung SyncMaster 740B 2008 x 4 (B.M. Geitsu fonda līdzfinansētā publisko b-ku attīstības projekts)
Dators	1			Procesors FQC-06939 Monitors LG 2017
Plānie klienti				
Krāsu printeris	1	1		Laser Jet 300 color M351a 2012
Printeris (melnbaltais)	1			HP Laser Jet 1018 2008
Skeneris	1			Canon Scane Lide25 2009

Diemžēl bibliotēka saviem lietotājiem informācijas ieguvei var piedāvāt tikai 2008. gadā iegādātos datorus. Datoru darba kvalitāte, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir uzlabojusies – attēli un burti vairs nedubultojas vai nerada ēnu. Veicot lietotāju aptauju, klienti bija apmierināti ar interneta ātrumu. Lietotāji atzina, ka video var noskatīties bez traucējumiem, gan arī to, ka viņi neiebilst datoru darba kvalitātei un ir apmierināti arī ar WI-FI darbošanos.

4. Personāls

Bibliotēkā strādā 1 darbiniece uz 0,8 slodzēm ar augstāko bibliotekāro izglītību (iegūtu līdz 1993.gadam). Darbiniece piedalījās Balvu rajona Centrālās bibliotēkas organizētajosursos un semināros. Tika apmeklētas lekcijas, kas tika noorganizētas projekta “Gaismu gaismas nesējiem” ietvaros: A.Zagorska “Pozitīvās domāšanas nozīme mūsdienīgā saskarsmē”, I.Krūmiņa “Interaktīvās nodarbības bērniem un pusaudžiem”, A.Andersons “Elektronisko atbalsta sistēmu izmantošana literatūras izziņas un popularizācijas procesā bērniem un jauniešiem”.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji”

	2015	2016	2017	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	143	130	120	-9%, -8%
t. sk. bērni	40	34	31	-15%, -9%
Bibliotēkas apmeklējums	1913	1602	1718	-16%, +7%
t. sk. bērni	310	270	228	-13%, -16%
Virtuālais apmeklējums	729	771	1286	+6%, +67%
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)				
Izsniegums kopā	6019	5585	5005	-26%, -10%
t. sk. grāmatas	1807	1205	1243	-33%, +3%
t. sk. periodiskie izdevumi	2904	3369	3742	+16%, +11%
t. sk. bērniem	403	318	343	-21%, +8%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pašvaldībā	26	25	25	-4%, 0%
t. sk. bērni līdz 18 g. *(jauna sadaļa)	45	43	46	-4%, +7%
Iedzīvotāju skaits	549 (Apmēram 89 bērni līdz 18 gadiem)	516 (79 bērni līdz 18 gadiem)	483 (68 bērni līdz 18 gadiem)	-6%, -6%

Lietotāju skaits 2017.gadā ir samazinājies par 8%, lasītāju skaita kritums pēdējos divos gados apmēram ir vienādā līmenī. Patīkami, ka pārējos pamata rādītājos (izņemot bērnu statistiku) ir vērojams kāpums, piemēram, bibliotēkas fiziskais apmeklējums ir pieaudzis par 7%, bet ļoti strauji palielinājies ir virtuālais apmeklējums. Tas ir pieaudzis par 67%. Tāpēc viena no 2018.gada

bibliotēkas darba aktualitātēm būs informācijas ievietošana bibliotēkas mājas lapā. Diemžēl kopējais izsniegto iespieddarbu skaits ir samazinājies par 10%. Pēdējos divos gados strauju kopējā izsnieguma kritumu rada tas, ka šim rādītājam vairs netiek pieskaitīti lietotāju izmantotie internetresursi. Tomēr atsevišķās pozīcijās izsniegums ir ar +zīmi, piemēram, grāmatas izsniegtas par 3% vairāk, bet periodiskie izdevumi – par 11% vairāk. Iedzīvotāju bibliotekārais aptvērums sastāda 25%. Šis skaitlis pēdējos gados ir vienādi stabils, tomēr tas nav liels. Bibliotekārie pakalpojumi tiek piedāvāti tikai ceturtajai daļai pagasta iedzīvotāju. Lai izprastu situāciju par iedzīvotāju bibliotekāro aptvērumu pagastā, un vai šo skaitli nevarētu palielināt, izpētīju deklarēto personu skaitu lielākajos pagasta ciemos. Vecumu pagasta īpatnība ir tā, ka tikai maza daļa individuāli dzīvojamo māju ir izvietotas Vecumu pagasta centrā - Borisovas ciemā. Liela daļa viensētu atrodas izklaidus pa visu pagasta teritoriju. Dažās no tām, kurās dzīvo cilvēki pusmūžā, ir izveidotas piemājas saimniecības, kas nodarbojas ar lopkopību, piensaimniecību, retāk biškopību. Borisovas ciemā dzīvo 1/3 no visiem pagasta iedzīvotājiem, 2/3 apdzīvo pārējo pagasta teritoriju. Vecumu pagasta centrā – Borisovas ciemā deklarētas 164 personas, Kozīnes ciemā un ap Kozīni lielākajos apkārtnes ciemos (Rejevā, Repkovā, Nemeckos) reģistrējušies 69 iedzīvotāji. Citās pagasta apdzīvotās vietās kā, piemēram, Robežniekos – Badnovā deklarētas 19 personas, Vecumos - 59, Ūlasos – Slīpačos – 52, Goršanos – Kazukalnā – 38, Ezermalā - 12. Pagasta iedzīvotāji no attālākajiem ciemiem reti apmeklē bibliotēku. Bibliotēkai vienmēr aktuāla problēma ir bijusi attālāko iedzīvotāju bibliotekārā apkalpošana. Izbraucot pa šiem pagasta ciemiem, varētu kāpināt gan lasītāju skaitu, augtu arī bibliotekāro pakalpojumu iedzīvotājiem aptvērums. Taču galvenais jau nav skaitļi, bet gan tas, ka iedzīvotāji būtu nodrošināti ar informāciju un interesējošo lasāmvielu. Lai varētu grāmatas un žurnālus izvadāt un izsniegt iedzīvotājiem, lai bibliotekārie pakalpojumi attālākajos punktos būtu regulāri un noteiktā laikā pieejami, bibliotēkas darbiniecei bija vajadzīgas B kategorijas autovadītājas tiesības, kuras 2017.gada jūnijā arī izdevās iegūt. Pagājušā gada nogalē varēja veikt pirmo reisu ar grāmatām un žurnāliem uz Kozīnes ciemu. Atsaucīga bija arī vietējā veikaliņa “Lazdenieki” vadītāja Anita Kokoreviča. Viņa bija ar mieru savā nelielajā veikaliņā rast vietu grāmatām un žurnāliem un arī reģistrēt iedzīvotājiem literatūras izsniegumu.

2017.gadā Borisovas Tautas namā tika izveidots rokdarbu pulciņš, kura dalībnieces ik nedēļu varēja mācīties veidot skaistus telpu dekorus. Līdz ar to bibliotēkā meistardarbnīcas netika organizētas. Septembra pēdējā dienā Borisovas TN bija sapulcējušies dzejas un dziesmu mīļotāji, lai sveicinātu rudens atnākšanu, paklausītos labu dzeju un skaistu dziedājumu. Pasākums “Draugos ar dzeju, dziesmu un mūziku” bija domāts plašai mērķauditorijai. Pasākuma organizatore Iveta dzejas skanējumam izvēlējās dzejnieka Eduarda Veidenbauma dzejoļus, kurus izjusti nolasīja Vecumu pagasta jaunietes – Kristiāna, Agnese, Katrīna un Elīza. Ar patiesu sirsnību klātesošos saviļņoja dzejniece, Vecumu pagasta novadniece Eva Dortāne, sniedzot mums dažus savus gara darbus.

Skatīgu un profesionālu dziedājumu klausītājiem dāvāja jaunā, daudzsološā māksliniece Viktorija Agnese Vancāne, kas dzimusi Vecumu pagasta Ezermalas ciemā. Normunda Orlova dzejas, komponēto dziesmu un ģitāras spēles dziļi emocionālais sniegums aizkustināja katru klātesošo. Pasākumu apmeklēja 38 dalībnieki, no tiem 9 bibliotēkas lasītāji. Tā ir atbalstāma darba forma, jo literatūras popularizēšana notiek plašai auditorijai. Ar TN darba organizatori nolēmām, ka šādi plaši tematiskie pasākumi būtu jāorganizē vismaz 1 reizi gadā.

Uzziņu un informācijas darbs notika plašā apjomā. Iestāžu speciālistiem, piemēram, Viļakas novada domes Bāriņtiesas speciālistei bija vajadzīgas grāmatas par vardarbību pret bērniem. Balvu CB elektroniskajā katalogā tika atrastas grāmatas par vajadzīgo tematu. Caur SBA no Viļakas bibliotēkas tika saņemtas 5 grāmatas personāla vadībā un izsniegtas robežsardzes speciālistam – viņa tālākajām studijām. Viļakas novada domes Sociālā dienesta darbiniecēm, kuras uzsākušas studijas augstskolā savā specialitātē, bija vajadzīgas grāmatas ekonomikā, cilvēktiesībās, attīstības psiholoģijā, vārdnīcas sociālajās zinātnēs. Iedzīvotājus interesēja literatūra par adīšanu, zemeņu audzēšanu, satiksmes noteikumiem un citiem jautājumiem. Grāmatas satiksmes noteikumos tika izsniegtas Briežuciema bibliotēkai. Pieaugušie lasītāji lūdza ieteikt labas grāmatas latviešu daiļliteratūrā, tulkotajā literatūrā, detektīvus krievu valodā.

Uzņēmējiem lauksaimniecībā tika meklēta informācija, kā pareizi tiek aprēķināti bruto segumi, informācija par siena pārdošanu. LDC mājas lapā tika izpildīti dzīvnieku atnešanās paziņojumi un veikta dzīvnieku apzīmēšana. Kādam lauksaimniecības uzņēmējam, kurš apgūst EUR 15 000 projektu, tika sniegta palīdzība gan skenēšanā, gan drukāšanā un tika sagatavotas dokumentu paketes LAD pārbaudei, ka arī saimniecības bioloģiskajai sertificēšanai. Arī citiem lietotājiem tika sniegta praktiska palīdzība dokumentu ieskenēšanā, saglabāšanā, pievienošanā vēstulei, vēstules nosūtīšanā, izdrukas veikšanā un kopēšanā. Skenēšanas pakalpojumus aktīvi izmantoja institūciju pārstāvji no Viļakas novada domes Vecumu pagasta pārvaldes un Viļakas novada domes Sociālā dienesta Vecumu filiāles, Viļakas novada lauksaimniecības konsultante. Kopumā praktiska palīdzība e- vidē tika sniegta

Bibliotēkā ir pieejams Viļakas novada domes izdevums “Viļakas novadā”, kas informē par Viļakas novada pašvaldības darbību, lēmumiem, pašvaldības iestāžu aktivitātēm un dažādiem notikumiem. Bibliotēkā ir pieejami LLKC informatīvie materiāli “Lauku lapa”, “Zivju lapa”. Valsts un pašvaldības vienotā apkalpošanas centra informācija par sniegto pakalpojumu klāstu, bukleti ar e-pakalpojumu aprakstiem, Latvenego buklets par pašapkalpošanās portālu elektrum.lv, informācija par bezmaksas datu bāzēm. Lasītavas sektorā uz galda blakus informatīvajam izdevumam “Viļakas

novadā” izlikti Ziemeļlatgales laikraksta “Vaduguns” pēdējie numuri. Vecumu bibliotēkas lasītājus interesē it viss šajā laikrakstā.

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2015	2016	2017
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	119	62	79
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	11	0	4

Tabulā “SBA rādītāji” redzams, ka 2017.gadā no citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits ir palielinājies. 2018.gadā šis skaitlis noteikti pieaugs, jo, piemēram, grāmatu izsniegšanas punktā Kozīnē ir izteikta interese par grāmatām un preses izdevumiem krievu valodā, kas bibliotēkā ir nepietiekamā daudzumā, jo sevišķi jaunāki izdevumi. Turklāt tiks veikta apkārtējo Kozīnes ciema iedzīvotāju un citu bibliotēkas ārējo apkalpošanas punktu lasītāju aptauja, kādas grāmatas un periodiskie izdevumi viņus interesē. Ņemot vērā lasītāju vēlmi, tiks izdarīts pieprasījums no citām bibliotēkām, ja vajadzīgie iespieddarbi nebūs Vecumu bibliotēkā. Borisovas centra lasītāji vienmēr informāciju ir smēlušies visdažādākajos žurnālos, kā, piemēram, “Dari Pats”, “Praktiskais latvietis”, “Ilustrētā Zinātne”, “Geo”, “Praktiskie rokdarbi” un citos, kurus bibliotēka ierobežoto līdzekļu dēļ pēdējos gados nevarēja atļauties pasūtīt. Tādēļ, izmantojot SBA pakalpojumu, agrāko gadu periodika tiks ņemta no citām bibliotēkām, kā to jau darījām iepriekšējos divos gados.

Bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā ir problēmas, kuras būtu jācenšas risināt 2018.gadā un arī turpmākajos gados. Pagastā ir sociālā riska daudzbērnu ģimenes, kuras dzīvo tālu no pagasta centra un bibliotēkas, līdz ar to nesaņem šos bibliotēkāros pakalpojumus. Šo problēmu varētu risināt, bibliotēkas darbiniecei veicot izbraukumus pie sociālā riska ģimenēm.

6. Krājums

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2015	2016	2017
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	656	749	751
<i>t. sk. grāmatām</i>	401	406	571
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	60	25	92
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	255	343	342
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	1,19	1,45	1,55
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	794	918	913
Jauna sadaļa!			

Pēdējos divos gados pašvaldības finansiālais nodrošinājums ir palicis nemainīgs, bet salīdzinot ar 2015.gadu, tas ir pieaudzis attiecīgi par EUR 93 2016.gadā un EUR 95 2017.gadā. Salīdzinot skaitļus atsevišķi pa pozīcijām, redzam, ka 2017.gadā līdzekļi vairāk ir novirzīti grāmatu un bērnu grāmatu iegādei. Finansējums krājumam uz 1 iedzīvotāju sastāda EUR 1,55 – un tas ir normāls rādītājs, 2015.gadā tas vēl bija nepietiekams.

Krājuma pārbaude ir uzsākta 2017.gadā, ir caurskatītas pirmās 5 inventāra sarakstu grāmatas. Pie krājuma inventarizācijas darbs tiks turpināts 2018.gada I un II ceturksnī un pabeigts 2018. gada II ceturksnī.

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2015	2016	2017
Jauniegunumi kopā	143	280	296
t. sk. grāmatas	72	73	73
t. sk. latviešu daiļliteratūra	22	27	21
t. sk. bērniem	12	6	15
Izslēgtie dokumenti	450	829	439
Krājuma kopskaits	6329	5780	5637
Grāmatu krājuma apgrozība	0,29	0,21	0,3
Periodisko izdevumu apgrozība	2,77	2,73	2,61

Analizējot datus tabulā “Krājuma rādītāji”, varam secināt, ka jauno grāmatu iepirkums, arī oriģinālliteratūrā, trīs pēdējos gados pēc skaita ir gandrīz vienāds. Bērnu grāmatu iepirkums mazāks bija 2016. gadā. 2017. gadā šo kļūdu laboju un tika nopirkta 15 bērnu grāmatas. Izslēgtie dokumenti pārsniedz (skaita ziņā) ienākušos dokumentus, ar katru gadu krājuma kopskaits samazinās, grāmatu krājuma apgrozība nedaudz pieaug. Secinājums: lēni, bet mērķtiecīgi tiek veidots kompakts grāmatu krājums, kurā būs labākā, bieži pieprasītākā literatūra, aktuālākā informācija.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Dabubāze	2015	2016	2017
Letonika	7	4	9
News	0	0	0

Bibliotēkai nav veidotu datubāzu. Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums nav biežs. 2016. gadā letonika.lv datu bāze ir izmantota 4 reizes. Par pieejamajām datubāzēm pie datoriem ir izvietota uzskatāma informācija (izstāžu nosaukumu veidā, uz A4 gareniski pārlocītām cietām lapām). Datubāzu popularizēšana pamatā notiek individuālajās pārrunās ar skolēniem un pieaugušajiem lasītājiem.

Katra mēneša pēdējā darba dienā tiek pārskatīti formulāri ar iespieddarbu pasītēm. Ja uz grāmatu pasītēm atzīmētais termiņš ir iztecējis, tad šo iespieddarbu lietotājam tiek uzzvanīts un atgādināts par nododamajām grāmatām. Atkarībā no bibliotēkas vajadzības pēc iespieddarbiem un lietotāja vēlmes, iespieddarbu termiņu ir iespējams pagarināt. Satiekot lasītājus - parādniekus vai to radniekus, atgādinājums tiek izteikts klātienē.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

	2015	2016	2017
Bibliotēkā reģistrēti bērni līdz 18 gadiem	40	34	31
Apmeklējums bērniem līdz 18 gadiem	310	270	228
Izsniegums bērniem līdz 18 gadiem	403	318	343

Analizējot skaitliskos rādītājus pozīcijā „bērniem līdz 18 gadiem” varam secināt, ka straujš kritums jau otro gadu ir apmeklējumā – 2017.gadā, salīdzinot ar 2016.gadu, tas ir krities par 16%, bet 2016.gadā, salīdzinot ar 2015.gadu, bērnu apmeklējums ir samazinājies par 13%. Arī reģistrēto bērnu skaits ir samazinājies. Protams, šeit varētu uzskaitīt ļoti daudzus iemeslus, kāpēc tas tā ir: bērni ir noslogoti mācību darbā, darbošanās viedtālrunos aizņem viņu brīvo laiku, mājās ir interneta pieslēgumi. 2017.gadā bibliotēkai prioritāte bija inventarizācijas uzsākšana, grāmatu norakstīšana, tāpēc bibliotekārajam darbam ar bērniem nebija veltīta maksimālā atdeve. Salīdzinot ar 2016.gadu, 2017.gadā grāmatu izsniegums bērniem līdz 18 gadiem ir palielinājies par 8%, savukārt 2016.gadā, salīdzinot ar 2015 gadu, iespieddarbu izsniegums bija krities par 21%. 2017.gadā bibliotekārais aptvērums bērniem un jauniešiem ir audzis par 7%. Deklarēto bērnu un jauniešu skaits pagastā ir samazinājies par 11, tāpēc bibliotekārais aptvērums ir pieaudzis.

Bērnu un jauniešu grāmatu krājums. 2016.gadā tika nopirkts mazs grāmatu skaits (6) bērnu un jauniešu mērķauditorijai. 2017.gadā bērnu un jauniešu grāmatu krājums tika papildināts par 15 grāmatām. Plaukti ir ļoti pieblīvoti ar grāmatām, bērniem ir grūti izņemt interesējošo iespieddarbu vai nolikt to atpakaļ noteiktajā vietā. 2018.gadā bērnu un jauniešu literatūras krājums obligāti ir jāpārskata un jānoraksta mazizmantoti, noliekti iespieddarbi, liekie dubleti.

Bibliotekārais darbs ar bērniem un jauniešiem notiek individuāli vai nelielās grupās (2-3 skolēni). Pirmkārt, tas ir uzziņu darbs. Vecāko klašu skolēniem bija jāraksta zinātniski pētnieciskie darbi par

Dziesmu svētkiem, par stresu un dabisko kosmētiku. No bibliotēkas krājuma vērtīgu materiālu varēja atrast skolēnu projektiem par atkritumu šķirošanu, Norvēģiju, Japānu, Ķīnu. Skolu jaunatnei bija vajadzīgas grāmatas ieteicamajā literatūrā: V.Plūdoņa balādes, J.Raiņa un M.Zālītes dzeja, K.Ulmaņa atziņas, kā arī grāmatas jaunākajā daiļliteratūrā 7.-9. klasei. Ieteicamās literatūras meklēšanā tika izmantots elektroniskais katalogs. Rīgas skolas audzēknei, kura brauc ciemos pie vecmāmiņas uz Borisovu, mācību darbam bija nepieciešamas „Sengrieķu tragēdijas”. Caur SBA šo grāmatu saņēmu no Balvu Centrālās bibliotēkas. Savukārt Viļakas bibliotēkai tika izsniegta grāmata „Harijs Poters un Ugunsbīķeris”. Skolēnu vasaras brīvdienās ieteicamajā literatūrā tika izsniegtas 20 grāmatas. Bērni un jaunieši tika informēti par jaunieguvumiem attiecīgi savai vecuma grupai. Lai popularizētu latviešu folkloru, 28.oktobrī bibliotēkā tika sarīkota folkloras diena. Pasākums tika adresēts vidējā vecuma skolas bērniem. Bet tā kā visi uzaicinātie šīs grupas bērni neieradās, skolēnu skaits pasākumā bija mazs. Sapratu, ka nākamajā reizē organizējot pasākumu, jāaicina visi, lai savāktos pietiekošs skaits dalībnieku. Par katru folkloras žanru bibliotēkas darbiniecei bija sagatavots stāstījums, turklāt dalībniekiem bija jāpabeidz ticējumi, jāuzmin mīklas. Bērni no literatūras izstādēm varēja izvēlēties sev tīkamāko pasaku, ticējumu vai tautas dziesmu grāmatu. Pasākuma beigās kopā ar bērniem izgrebām Helovīna ķirbi. Lai gan Helovīna ķirbja pagatavošana nav īsti latviska tradīcija, tomēr bērnu piesaistīšanai šī meistardarbnīca bija vajadzīga.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecībā galvenais darbs saistījās ar Vecumu bibliotēkas mazās datu bāzes izveidošanu “Vecumu dati”. Ierosme vai drīzāk pieprasījums nāca no informatīvā laikraksta “Viļakas novadā” redaktora Vinetas Zeltkalnes, kas katrā laikraksta numurā vēlējās atspoguļot ziņas par katra pagasta svarīgākajiem notikumiem, ievērojamām personībām, kuru gadadienas vai dzimšanas dienas tika svinētas avīzes izdošanas attiecīgajā mēnesī. Šis uzdevums bija darbietilpīgs, bija jāpārlasa visi bibliotēkas novadpētniecības materiāli, jāsaliek hronoloģiskā secībā galvenais. Šis darbs tika paveikts apmēram mēneša laikā. Saprātīgāk bija šīs ziņas savākt uzreiz par visu gadu, nekā katru mēnesi atkal no jauna skatīt novadpētniecības materiālus. Par dažām personībām, kurām bija paskopi autobiogrāfiskie dati vai nebija precīzu ziņu par dzimšanas datumu, papildinājumi tika meklēti interneta vietnēs. Pateicoties Viļakas novada domes informatīvā laikraksta “Viļakas novadā” redaktorei Vinetai Zeltkalnei, veiksmīgi tika popularizēti plašam lasītāju lokam Vecumu pagasta novadpētniecības dati. 2017.gadā īpašu jaunatklājumu novadpētniecības darbā nebija. Viļakas novada muzejam bija vajadzīgas bildes no bibliotēkas vēstures, kuras tika arī nosūtītas.

9. Publicitāte

Tekstus un bildes par bibliotēkā notikušajiem pasākumiem nosūtīju Viļakas novada mājas lapai. Raksti un attēli tika nopublicēti Viļakas informatīvajā izdevumā „Viļakas novadā”.

10. Sadarbības tīkla raksturojums

2017.gadā Viļakas novada Vecumu bibliotēkai sadarbība ir bijusi:

1. ar Vecumu pagasta pārvaldi:
 - nodrošinājusi bibliotēkai komunālo pakalpojumu sniegšanu,
 - dažādu preču piegādi,
 - jaunieguvumu atvešanu no Balvu Centrālās bibliotēkas Grāmatu apstrādes nodaļas,
 - periodisko izdevumu nomaiņu Viļakas novada bibliotēkā,
 - pirmais kopīgais grāmatu un periodisko izdevumu izsniegšanas punkta apmeklējums Kozīnē
2. ar pagasta pārvaldes Tautas namu:
 - kopīgi organizēti pasākumi,
 - materiālu (grāmatu, periodikas) izsniegšana svētku uzrunu sagatavošanai, kā arī par svētku tradīcijām, organizēšanu, telpu rotāšanu
3. ar Viļakas novada domi IKS nodaļu:
 - plānoto darbu popularizēšana,
 - koriģē, iesaka vajadzīgos darbus
4. ar informatīvā laikraksta “Viļakas Novadā” redakciju:
 - Vecumu pagasta novadpētniecības materiālu popularizēšanā,
 - notikumu bibliotēkā un Tautas namā atspoguļošana avīzē
5. ar Balvu Centrālo bibliotēku, kas nodrošina:
 - saņemt konsultācijas bibliotēkārājā darbā,
 - saņemt informāciju par bibliotēku darba aktualitātēm,
 - tālākizglītības iespējas, noklausoties CB organizēto lektoriju

- kultūrvēsturisko studiju un profesionālās pieredzes apmaiņas iespējas, apmeklējot citu novadu kultūrvēstures muzejus, citas institūcijas un bibliotēkas,
- saņemt pakalpojumus grāmatu komplektēšanā, apstrādē un statistiku gada beigās
- saņemt informāciju par “Grāmatu svētkiem”,
- grāmatu un periodikas saņemšanu caur SBA

6. ar Viļakas novada bibliotēku, kas nodrošina:

- tikšanos ar grāmatu autoriem,
- grāmatu un periodikas saņemšanu caur SBA,
- kopējus pasākumus gan bibliotekārajā darbā, gan novada kultūrvēsturisko objektu apmeklējumu

7. ar Viļakas novada muzeju

- Vecumu bibliotēkas popularizēšanā

Pielikumi

Viļakas novada Vecumu bibliotēkas Krājuma attīstības koncepcija

Viļakas novada Vecumu bibliotēkas Krājuma attīstības koncepcija izstrādāta, pamatojoties uz bibliotēku darbu reglamentējošiem dokumentiem:

Bibliotēku likums,

LR MK noteikumi Nr.415 „Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi”,

LR MK noteikumi Nr.355 „Vietējās nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi”,

Krājuma veidošanas vadlīnijas Latvijas bibliotēkām.

Bibliotēkas grāmatu komplektēšanas galvenais uzdevums ir veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, kurš nodrošinātu Vecumu pagasta iedzīvotājiem piekļuvi informācijai gan drukātā, gan elektroniskā formātā, veicinātu izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika pavadīšanu. Bibliotēkas krājumam jāatbilst vietējās sabiedrības interesēm un vajadzībām.

Krājuma komplektēšanas politika ietver krājuma profila analīzi – krājuma raksturojums pēc iespieddarbu un citu dokumentu satura, veidiem, izdošanas laika, valodas, vērtības u.c. specifiskiem aspektiem. Profilu nosaka bibliotēkas uzdevumi un lasītāju pieprasījumi.

Krājuma komplektēšana ir katras bibliotēkas pamatpakalpojums, un no tā ir atkarīgi pārējie bibliotēkas pakalpojumi.

Krājuma komplektēšanas pamatprincipi:

- mūsdienīgu informācijas iespēju pieejamības garantēšana ikvienam iedzīvotājam, neatkarīgi no viņu dzīvesvietas vai materiālā nodrošinājuma,
- kvalitāte – bibliotēkas krājuma veidošana atbilstoši teritorijas attīstības interesēm, dāvinājumu izvērtēšana kā saturiskā, tā skaitliskā ziņā.
- aktualitāte – regulāra krājuma papildināšana ar jaunākajiem valstī iznākušajiem izdevumiem iespējami atbilstoši lietotāju pieprasījumam, to regulāri attīrot no novecojušiem un maz izmantotiem iespieddarbiem u.c. dokumentiem,
- piekļuve informācijai gan drukātā, gan elektroniskā formātā,
- mūžizglītības atbalstīšana,
- kultūras mantojuma un novadpētniecības krājuma saglabāšana.
- Lietderīga brīvā laika pavadīšana.

Krājuma komplektēšanas noteicošie faktori:

- lietotāju pieprasījums,
- finanšu līdzekļi,

Krājuma komplektēšanas veidi:

- kārtējā jaunieguvumu komplektēšana,
 - retrospektīvā komplektēšana, reģistrējot un izvērtējot lasītāju pieprasījumu,
- rekomplektēšana - regulāra un sistemātiska krājuma attīrīšana no saturā novecojušiem, nolietotiem, nepieprasītiem izdevumiem

Vecumu bibliotēkas krājums ir universāls. Tiek komplektēta visu nozaru literatūra (Skat. pielikumā Fonda raksturojumu pēc Conspectus modeļa)

Krājumā nekomplektē:

- Literatūru par vardarbību, pornogrāfiju, melno maģiju, rasistisku un naidu kurinošu literatūru,
- Pamatskolas un vidusskolas mācību grāmatas,
- Īslaicīgas nozīmes literatūru (reklāmas bukletus, partiju programmas)

Padziļināti komplektē nozaru krājumus :

- psiholoģijā,
- medicīnā,
- lauksaimniecībā,
- vēsturē.

Bibliotēkā veido speciālu krājumu- novadpētniecības dokumentu fondu, kurā tiek vākti materiāli par Vecumu pagastu, Viļaku, Viļakas novadu un Latgali.

Prioritātes krājuma komplektēšanā:

- Uzziņu literatūra,
- Oriģinālliteratūra,
- Literatūra bērniem un jauniešiem,
- Literatūra studiju atbalstam,
- Lietotāju pieprasītā daiļliteratūra.

Literatūras atlases kritēriji:

- Atbilstība lietotāju vajadzībām un interesēm,
- Izdevumu kvalitāte,
- Pieprasījums,
- Cena.

Valodu aptvērums:

(Skat. pielikumā Fonda raksturojumu pēc Conspectus modeļa).

Krājuma komplektēšanas avoti:

- pirkumi – grāmattirgotājs I/K Virja ,
grāmatveikals Zvaigzne ABC (atlaižu akciju laikā),
- dalība projektos – VKKF projekti, LNB projekti,
- dāvinājumi - privātpersonu, iestāžu un organizāciju dāvinājumi,

Dāvinājumu pieņemšanas kritēriji:

- Aktualitāte –paaugstināta pieprasījuma literatūra
- Izdošanas gads – pēdējie 5 gadi, ja izdevums nav krājumā,
- Valoda - latviešu, svešvalodās,
- Izdevuma nolietojuma pakāpe – mazlietotas
- Bibliotēkai ir tiesības saņemtos dāvinājumus dāvināt tālāk citām iestādēm un apmeklētājiem

Abonēto presi bibliotēka glabā:

- Avīzes – 3 gadi,
- Žurnālus – 5 gadi,

Krājuma rekomplektēšanas iemesli:

- Dubleti,
- Nolietotie iespieddarbi,
- Novecojuši pēc satura,
- Izdevumi nav atgūstami lietotāju vainas dēļ, dzīvesvietas maiņas dēļ,
- Iespieddarbi u.c. dokumenti, kas pazuduši brīvpieejas apstākļos (līdz 0,3% no bibliotēkas krājuma vērtības);
- Mazizmantoti

Bildes no pasākuma “Draugos ar rudeni, dzeju un dziesmu”





Bildes no folkloras pasākuma

